

Bediüzzaman'ın baba tarafından şeceresi

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

1- GENEL OLARAK İSLÂM TARİHİNDE SEYYİDLER VE ŞERİFLER

Şunu önemle ifade edelim ki, İslâm'da âl-i beyt, sâdât, ehl-i beyt ve benzeri tabirlerle anılan evlâd-ı Resûle özel bir önem verilmiştir. Bunların zekât almasının yasak olması, devlet hazinesinden belli bir paya istihkakları bulunması sebebiyle, tarih boyunca Müslüman devlet adamlarının seyyidler ve şerifler denilen insanlara özel hürmet ve âlaka göstermeleri, bu meseleyi daha da önemli kılmıştır. Şerîf, necib, asil, üstün gibi anlamlara gelmekte olup çoğulu şürefâ veya eşrâftır. Hz. Ali ve Fatıma'nın çocuklarından olan Hz. Hasan'ın soyundan gelenler şerîf, Hz. Hüseyin'in soyundan gelenler ise seyyid olarak anılmışlardır.¹ Ancak bu genel değildir. Şunu önemle belirtelim ki, Abbasiler ve Osmanlılar zamanında seyyidlere genel manada şerîf dendiğini ve nikabet'ül-eşrâf ünvanının seyyidlik manasını da kapsadığını belirtmek gerekiyor. Zira bu gruba giren şahsiyetler, askeri hizmetlerden ve bazı vergilerden muaf tutuldukları gibi, kendilerine belli haklar da tahsis ediliyor.²

Osmanlı devletine ait arşiv vesikalarında Hz. Ali evladının unvanları ifade edilirken seyyid, şerîf veya "seyyid-şerîf" unvanları kullanılmıştır. Seyyid-şerîf unvanının bir arada kullanılması seyyid ve şerîf iki aile arasında akrabalık bağı kurulduğuna işaret etmektedir. Nitekim şerîf ve seyyid aileleri birbirlerinden kız alıp verilerse bu suretle doğan çocuk, seyyid-şerîf unvanını taşımıştır. Bu çerçevede Osmanlı'da kadın evlendiğinde eşinin sosyal statüsü ile anılmakla beraber bu anlayış aksine olarak seyyid veya şerîf olan kadınların neseb asaletlerine dayanarak doğan çocuğun da hem annesi hem de babası vasıtasıyla sosyal konumunun belirlendiği görülmektedir.

NAKİBÜ'L-EŞRÂFLIK MÜESSESESİ

Osmanlı Devleti'nde de ilk olarak Sâdât nikâbeti Sultan Yıldırım Bayezid zamanında Mayıs 1400 tarihinde tesis edilmiştir. Evlâd-ı Resul olan bu kıymetli insanlara daha önceleri olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de hürmet gösterilmiştir. Ayrıca onlara âid işleri görmek için vazifeli me'mûrlar ve başlarına da bakan statüsündeki nakib'ül-eşraf tayin edilmiştir. Nakib'ül-eşraf adı verilen bu görevli, Peygamber Efendimizin (asm) torunlarının işlerine bakar, neseblerini kayd ve zapteder, doğumlarını ve vefatlarını deftere geçirir, onları âdi işlere ve şânlarına uygun olmayan san'atlara girmekten menederdi. Fena hâllere düşmelerine mâni olur, haklarını korurdu.

Seyyid ve şerîf oldukları belgelerle ispatlanmış olan bu şahıslara toplum tarafından çok büyük saygı, sevgi ve itibar gösterilmiştir. Aynı zamanda devlet de onları vergi verme ve benzeri bütün kamu yükümlülüklerinden muaf tutmuştur. Kendilerinden önceki Türk ve İslâm devletlerindeki yerleşmiş uygulama gibi, Osmanlı Devleti'nde de seyyidler askerî sınıftan muaf tutulmuştur.

2- HZ. ALİ, ÇOCUKLARI VE BEDİÜZZAMAN'IN HEM ŞERİF VE HEM DE SEYYİD OLUŞUNA DAİR ŞECERELER

Hz. Ali'nin (ra) ilk hanımı İslâm peygamberi Hz. Muhammed'in (asm) kızı Fatıma'dır. Hz. Ali, Fatıma vefat edene kadar başkasiyla evlenmemiştir. Fatıma'dan 5 çocuğu olmuştur; isimleri şunlardır: Hasan, Hüseyin, Zeyneb el-Kübra, Ümmü Gülsüm (Hz. Ömer ile evlenmiştir) ve Muhsin. Muhsin, henüz Fatıma'nın karnındayken vefat etmiştir.

3- HZ. HASAN VE ŞERİFLER: BEDİÜZZAMAN'IN BABA TARAFINDAN ŞECERESİ

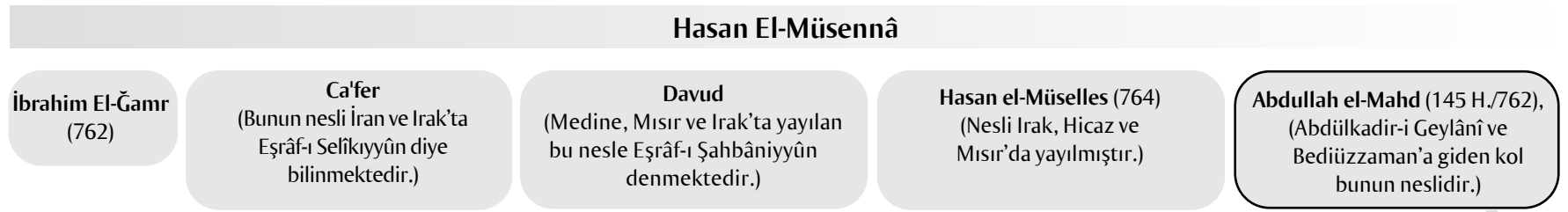
Hasan bin Ali bin Ebu Talib (d. 624 – ö. 669), Ali bin Ebu Talib ve Fatıma Zehra'nın büyük oğulları ve Hz. Muhammed'in (asm) ilk torunudur. Şia çoğunlukla onu imamlarının ikincisi kabul eder, çok küçük bir fırkaya göre ise ikinci imam Hüseyin bin Ali'dir. Onun, Hz. Peygamber'in Ehl-i Beyt'inden olduğu konusunda herkes hem fikirdir. Babası ile otuz yedi yıl, dedesi ile ise sekiz yıl birlikte bulunmuştur. Hz. Hasan, hicretten elli yıl sonra Safer Ayı'nda, kendisine verilen kuvvetli zehir karşısında ciğerleri parçalanmış ve şehit olmuştur. Onun lakapları arasında Mucteba (zeki, seçilmiş) ve Sibt-i Ekber en meşhur olanlarıdır.³

Bediüzzaman'a göre Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Ves-selâm, gayb-âşinâ nazarıyla görmüş ki: Âl-i Beyti, Âlem-i İslâm içinde bir şecere-i nuraniye hükmüne geçecek. Âlem-i İslâmın bütün tabakatında kemalât-ı insaniye derinde rehberlik ve müridlik vazifesini görecek zâtlar, ekseriyet-i mutlaka ile Âl-i Beytten çıkacak.⁴

Önemle ifade edelim ki, bizim yaptığımız araştırmalar, Bediüzzaman Hazretlerinin babası tarafından Hz. Hasan neslinden yani şerîf olduğu ve de aynı zamanda Abdülkadir-i Geylânî'nin torunları arasında yer aldığıdır.⁵

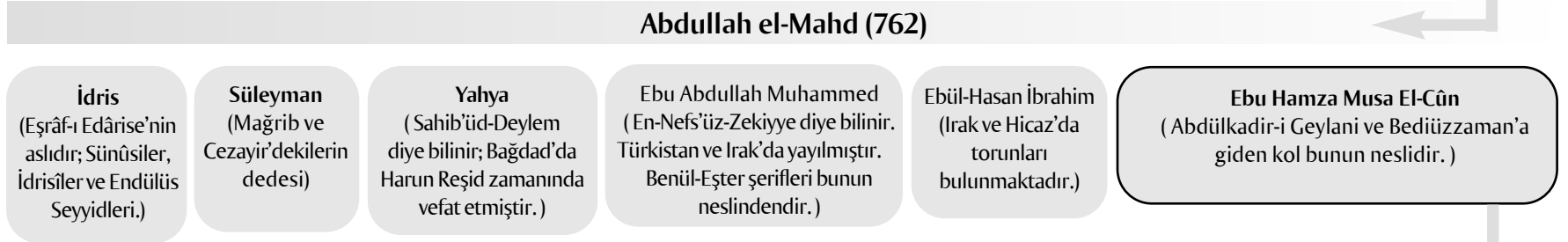
Hz. Hasan'ın Evladlarının Şeceresi⁶

Bediüzzaman Hazretlerinin neslinin devam ettiği zat, Hz. Hasan'ın oğlu Hasan el-Müsennâ'dır ki, annesi Bint-i Mansûr olduğu kaynaklarda kaydedilmektedir. Hasan El-Müsennâ'nın evladları şöylece zikredilebilir:

Burada Bediüzzaman'ın şeceresinin dayandığı Abdullah el-Mahd'in evlatları üzerinde duracağız.

Mahd lakabını almasının sebebi baba tarafından Hz. Hasan'a (Hasan bin Hasan) ve anne tarafından ise Hz. Hüseyin'e (Fatıma bint-i Hüseyin) dayanmasıdır.

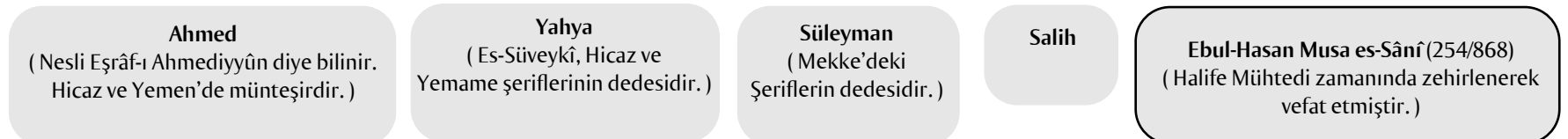
Ebu Hamza Musa El-Cûn

Bu zatın 9 kızı ve 3 oğlu dünyaya gelmiştir. El-Cûn siyah olan her şeye denmektedir ve özellikle de siyah bulutlara bu ad verilmektedir.

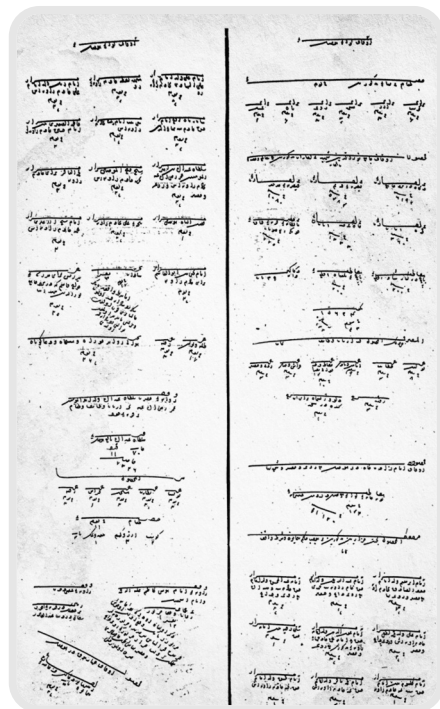
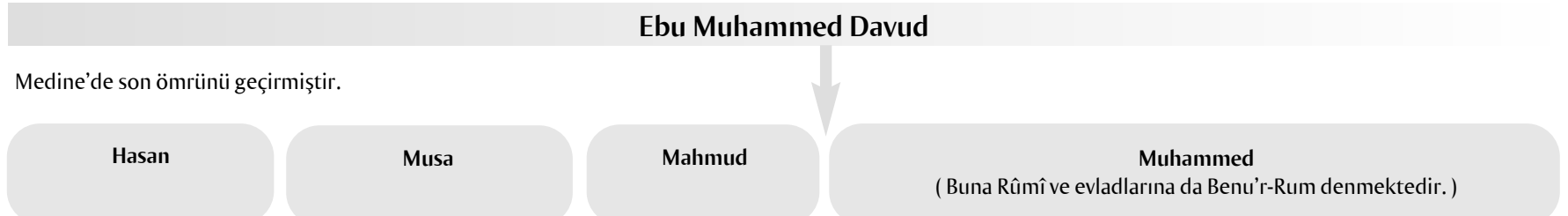
Ebu Muhammed Abdullah (247/861)

Halife Mütevekkil zamanında vefat eylemiştir. Şeyh-i Muslih diye meşhurdur.

Ebul-Hasan Musa es-Sânî (254/868)

Bu zatın 16 oğlu olduğu bilinmektedir. Bu sebeple hepsinin Arapça olarak şeceresini verecek ve sonra da Bediüzzaman'ın neslinin devam ettiği Ebu Muhammed Davud üzerinde kısaca duracağız.⁸

Bu arada Musul ve civarında evlâd-ı Resûl ile alakalı çok sayıda vakıf bulunduğunu, Kanuni Sultan Süleyman zamanında yapılan 947/1540 tarihli Tapu-Tahrir Defterinden anlıyoruz. Bu Deftre'den İmam Musa Kâzım, Ca'fer-i Sâdık, İmam Yahya bin Ebil-Kasım gibi zatlara ve onların evlatlarına ait vakıfların dökümünü görüyoruz.

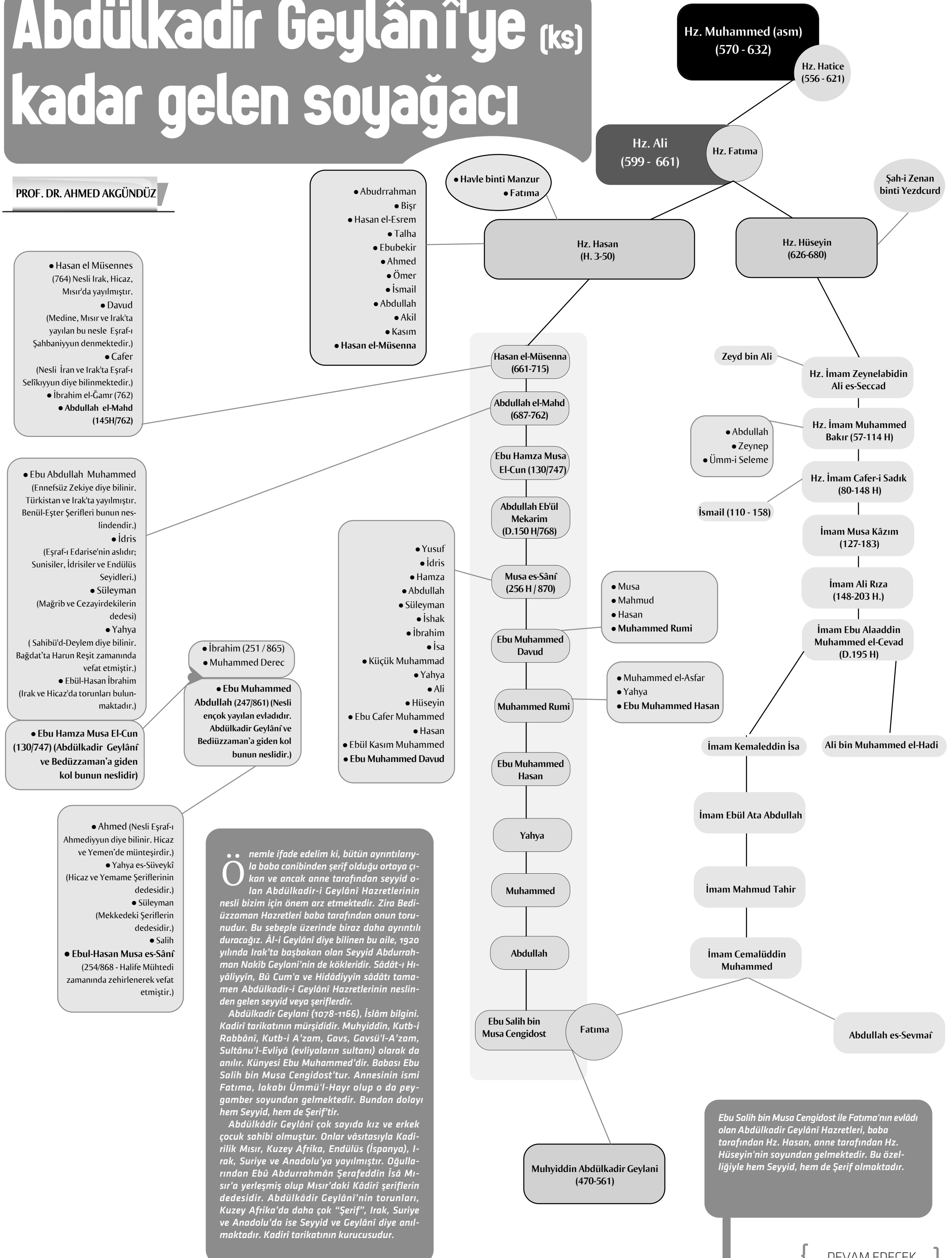
Not: Dipnotlar dizi yazının sonunda yer alacaktır.

{ DEVAM EDECEK }

Abdülkadir Geylânî'ye (ks) kadar gelen soyağacı

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

{ DEVAM EDECEK }

BEDİÜZZAMAN'IN HZ. PEYGAMBER'E (ASM) KADAR UZANAN SOY AĞACI:

SEYYİD VE ŞERİF OLDUĞUNA DAİR ARŞİV BELGELERİ

Bediüzzaman'ın babası tarafından dedeleri; Sâdât-ı Hıyâliyyî'n

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

Değişik zaman ve vesilelerle İslâm dünyasının her tarafına dağılan seyyidlerin Güneydoğu Anadolu bölgesine de gelip yerleştikleri görülmektedir. Bölgedeki seyyidlerin göçlerinin Bağdat'tan gerçekleştiği ve bunun orada yaşayan bir hükümdarın yaptığı zulümlerden kaynaklandığı, Güneydoğu Anadolu'da halk arasında yaygın bir kanaattir. Kimi seyyid ailelerinin Harun Reşid döneminin tekabül ettiği milâdî sekizinci yüzyılın sonları ile dokuzuncu yüzyılın başlarında Bağdat'tan bölgeye göç ettikleri anlaşılmaktadır. Abbasi halifeliğinin Moğollar tarafından ortadan kaldırıldığı 656/1258 yılına yakın veya onu izleyen tarihlerde de Bağdat'tan bölgeye kimi seyyid göçlerinin olduğu görülmektedir.¹³

Öncelikle Bediüzzaman'ın bu ayrıntılı şecerelerine nasıl ulaştık?

Bediüzzaman Hazretlerinin mübarek neslini Osmanlı Arşivleri ve İstanbul Müftülüğünde bulunan Nikâbet'ül-Esrâf belgeleri arasında bulmaya çalıştık. Bitlis ve Hizan'daki nüfus ve tapu kayıtlarını tamamen inceledik. Ancak istediğimiz neticeye ulaşamadık. Daha sonra bir ara Bitlis'in de Musul'a bağlı kaldığını hesaba katarak ve de

Osmanlı döneminde mevcut Nakib'ül-Esrâf-ların aynen devam ettiğini öğrenerek himmetimizi Irak'a çevirdik. Kıymetli kardeşim Adnan Budak Bey'in de gayretleriyle Üstad'ın şeceresi ile belgeye aylar sonra Üstad'ın dedelerinin mezarlarının bulunduğu Sincar'a bağlı Hıyal Köyü yakınlarında oturan ve çok kıymetli bir tarihçi, araştırmacı ve neseb ilmi mütehassısı olan Dr. Mahmud Said Bey vasıtasıyla ulaştığımız oldu.

İleriki satırlarda vereceğimiz bilgilerin temelini oluşturan, ama Osmanlı Arşiv Belgeleri ve özellikle Tapu-Tahrir Kayıtlarıyla teyid edilen bu şecerenin yazılış tarihi 1935'lere varmaktadır. Zira Şecereyi kaleme alan Hamed el-Hıyâlî 1937'de vefat etmiştir. Şecereyi tasdik eden Nakib'ül-Esrâf ise 1935'de o görevi yürütmektedir.

Bu şecereyi hazırlayan Üstad'ın babası tarafından mensup olduğu Sâdât-ı Hıyâliyyîn aşiretinin reisi Hamed el-Hıyâlî'dir. Bu zat Sâdât-ı Hıyâliyyîn'in Bu-Hüseyn El-Bekr dalına müntesiptir.¹⁴ Hazırlanmış olduğu şecereyi tasdik eden Nakib'ül-Esrâf Abdülfettah Bedreddin, 1935 tarihinde Musul Nakib'ül-Esrâfıdır. Daha önce Trablusşam Nakib'ül-Esrâflığını da yapan bu zat, Sâdât-ı Hıyâliyyîn'in Âli Za'bî kolundandır ve Âli Bekkâr ez-Za'bî'nin torunudur.¹⁵ Şecerede ayrıca Verşan Hâlid el-Hadîdî,¹⁶ Hüseyin es-Sumaydaî ve benzeri şahsiyetlerin de mühür ve

tasdiki bulunmaktadır.

Şimdi asıl soruya gelelim, bundan 70 küsur yıl evvel hazırlanan bu Şecereyi mezkûr zat nasıl hazırlamış hem anne ve hem de baba tarafından Üstad'ın neslini ve yaşadığı mekânları nasıl öğrenmiş? Bu sorunun cevabı bizce de meçhuldür; ancak en kuvvetli ihtimal bu zat beş sene Kafkas Harbine katılmış ve esir düşmüştür. Aynı cephede savaşan Bediüzzaman ile tanışmış olması ve Üstad'ın onun Sâdât-ı Hıyâliyyîn'den olduğunu öğrenmesi üzerine, bu mesele hakkında aralarında bilgi alış veriş meydanı gelmiş olması ihtimalidir.

Şimdi ifade edelim ki, Hıyâlî yerine Cihâlî tabiri de kullanılmaktadır. Zira Sincar'a 30 km uzakta bulunan bu köy dağlıktır. Bazılarına göre çorak arazi olduğu için bu ad verilmiştir. Abdülkadir-i Geylani'nin bu kahraman evlâdı Seyyid Abdülaziz Haçlı Seferlerine karşı Selâhaddin Eyyubi ile birlikte Askalan şehrinin fethine katılmış ve daha sonra Bağdat'daki idarecilerin (*Vezir Ebül-Muzaffer Abdullah bin Yusuf'un başkasi ve daha sonra da Şah İsmail'in Bağdat'da görevi Abdülkadir-i Geylani'nin türbesini tahrir eylesesi*) zulmüne maruz kalınca, Musul'un kuzeyinde yer alan Sincar bölgesine ve burada da Hıyâl Köyüne hicret etmiştir. Diğer kardeşi Seyyid Abdürezzak'ın torunlarının da Ard'ul-Hıyâl da de-

nilen Sincar bölgesine yerleştiği nakledilmektedir. Nitekim Hıyâl harabeleri arasında hem Seyyid Abdülkadir Geylani'nin makamı ve hem de Seyyid Abdülaziz'in kabri bulunmaktadır. Hıyâliyyûnun nesilleri, biraz sonra göreceğimiz gibi, torunlarından Şeyh Ebu Salih Şemsüddin Muhammed el-Ekhal (*El-Kehlâl*) (651-739/1338, *Sincar Kazası-Kuzey Irak*)'ın evlâdlarının isimlerine göre adlandırılmışlardır. Bu arada bir ara Hıyâl ve çevresine Yezicîler musallat olup Müslümanlara zulm edince, Abdülkadir-i Geylani'nin torunları, çevreye dağılmışlar ve Bitlis'e kadar uzanmışlardır.

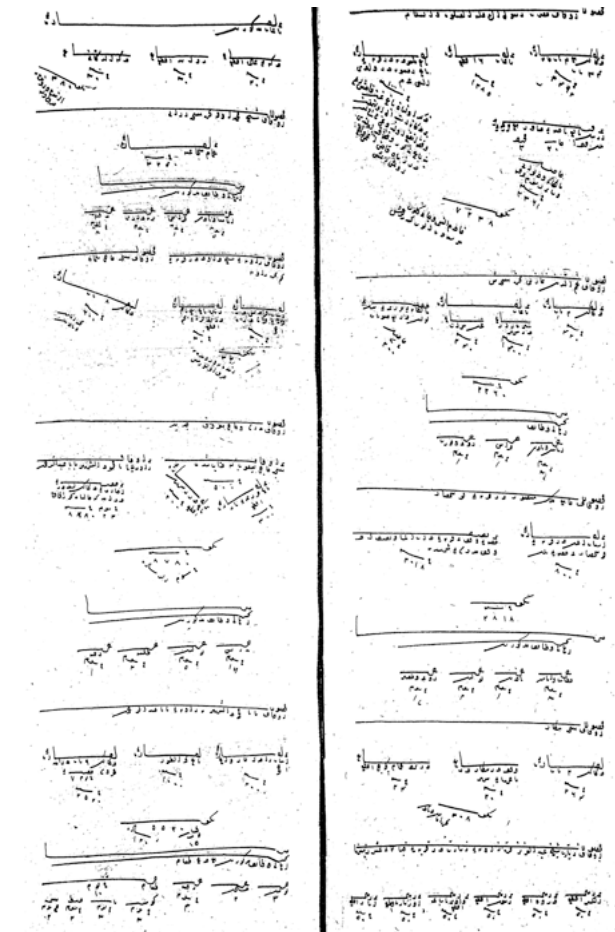
Tell-i Hıyal da denilen bu köy Sincar'a 30 km uzaklıktadır. Haritada Sincar ve Bitlis görülmektedir. Bitlis ile Sincar arası 448 km'dir. Musul'un 140 km batısında yer alan Sincar şehri, 1516 yılında Osmanlı ülkesine katılmış ve idari olarak Diyarbekir Eyaleti'nin bir sancağı hâline getirilmiştir. Sincar Kanunnâmesi, BO-A. TTD. 64 (840), sh. 325-326'da yer almakta ve tesbütlerimize göre ilk defa tarafımızdan yayınlanmış bulunmaktadır. Sincâr Kanunnâmesi'nin kapsamında ayrıca Tell-i A'fer, Hâtuniye ve Hıyâl nâhiyeleri de bulunmaktadır. Sâdât-ı Hıyâliyyîn Irak, Suriye ve Türkiye'de yayılmış vaziyettedir. Tekrar hatırlatalım ki, bu çevrelerde Abdülkadir Geylani'nin oğulları

Seyyid Abdülaziz ile Seyyid Abdürezzak'ın torunları birbirine karışmışlardır ve bu iki nesil Sâdât-ı Hıyâliyyîn denilen şerif ve seyyidler teşkil etmektedirler.¹⁷

Şunu da söylemeden geçemeyeceğiz ki, büyük tarihçi el-Âmirî'nin 9 ciltlik Irak'taki aşiretlerle alakalı kitabında yer alan 63 Kürt aşireti içinde, Bediüzzaman Hazretlerinin baba tarafını temsil eden Hıyâlîlerin ismi bulunmamakta ve bilâkis bunlar Sâdât Kabileleri arasında zikredilmektedir. Merak edenleri, bu kıymetli eseri mütalâa emeye davet ediyoruz. Zira bu eser, Kuzey Irak ve bu bölgeye yakın olan Türkiye, İran ve Suriye içinde kalan çevre bölgelerdeki bütün, Sâdât Kabilelerini, Kürt, Türkmen ve Arap aşiretlerini teker teker saymakta ve ayrıntılı bilgiler vermektedir.¹⁸

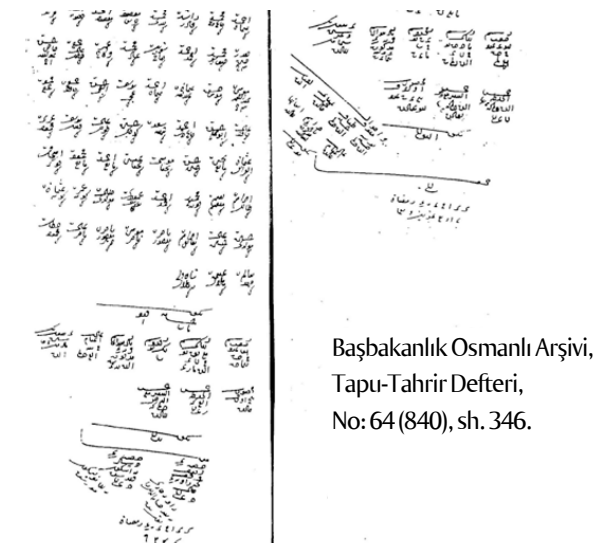
Osmanlı Devletinin Yavuz Sultan Selim zamanında 1518 yılında yapılan tahrir neticesinde Sincar Kazasına bağlı Hıyâl Köyünün tapu kaydı, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu-Tahrir Defteri, No: 64 (840), sh. 346. Dikkat edilirse burada tamamen Abdülkadir-i Geylani torunlarına ait isimler bulunmaktadır. Nitekim 19. Yüzyıldan itibaren hazırlanan Musul Salnâmelerinde de konuyla alakalı bilgiler verilmekte ve Seyyid Abdülaziz'in kabrinden bahis açılmaktadır.¹⁹

Özellikle nesilleri devam eden bazı evlâtlarının ayrıntılarını vereceğiz. Diğerlerini şecerede göstereceğiz.

Muhammed Hüsamüddin Şarşık el-Hasan el-Hıyali (652-739/1254, Hıyal-Sincar)

Büyük bir âlimdir; ilim elde etmek için Mekke ve Şam gibi merkezlere hicret etmiş ve İbn-i Teymiyye gibi âlimlerden ders almıştır. Neticede babalarının kabirlerinin bulunduğu Hıyal karyesine gelmiş ve orada vefat etmiştir. Osmanlı Tapu-Tahrir Defterlerinde kayıtları vardır. Bunun adındaki Şarşık künyesi, bu isimle bilinen köyde Şeyh Salih'in annesine rüyasında bu zatın doğacağını müjdelemesi olarak kaydedilmektedir.²⁴

Başbakanlık Osmanlı Arşivi,
Tapu-Tahrir Defteri,
No: 64 (840), sh. 346.

8	Şeyh Abdülaziz Hıyâl yahut Cibâl denilen Sincar'da yerleşmiş. Üstad'ın dedesidir.	Şeyh Abdürezzak (603/1208) Büyük âlim ve muhaddisdir.	Şeyh Abdülvehhâb (593/1197) Bunun evlâdları:
			Davud ↓ Süleyman ↓ Mansûr ↓ Ahmed ↓ Davud ↓ Hasan ↓ Ahmed ↓ Sadaka ↓ Abdülvehhab (Ma'arrat'ün-Nu'man' gelmiş ve Davudilerden bir hanımla evlenmiştir. ↓ Şeyh Abdülkerim

Şeyh Ebubekr Abdülaziz el-Hıyâlî (Musul, 532-602/1205)

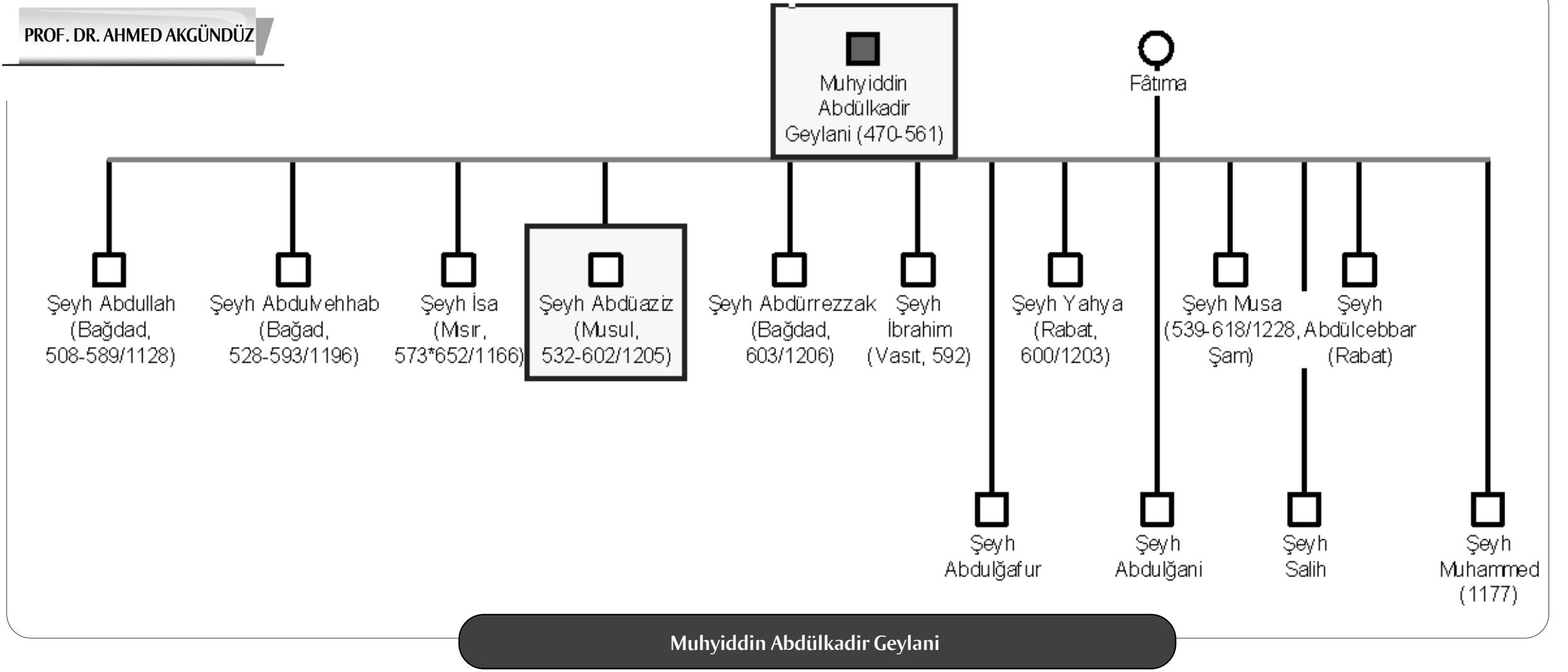
Bu zatın iki evlâdı bulunmaktadır: Birincisi, Şeyh Şemseddin Muhammed eş-Şarşık ve diğeri de Bağdat'da vefat eden kızı Zehra'dır. Şecerenin bu kısmını da aşağıda vermek istiyoruz.

Muhammed Hüsamüddin Şarşık el-Hasan el-Hıyali	Haci Abdullah İbrahim Muhammed Haci İbrahim Salih (iki oğlu var: Ahmed ve Seyyid Abdullah-i Şemadini) Abdullah-i Şemadini (oğlu Ali, onun 2 oğlu: A. Rahim ve M. Said) Ahmed Bu zatın 5 oğlu var: Seyyid Taha, Salih, Muhammed, Ebubekir ve Abdülkerim. Seyyid Taha-i Hakkari (Bu zatın 4 oğlu var: Habib, Mahmud, Alaeddin ve Ubeydullah) Ubeydullah (Bu zatın 5 oğlu var: Reşid, Alaaddin, Mazhar, Abdülkadir ve M. Siddik) M. Siddik (Bu Zatın 4 oğlu var: Reşid, Musluhuiddin, Taha ve Şemseddin) Taha (Bu zatın 7 oğlu var: Salih, İzeddin, M. Siddik, Abdullah, Ahmed, Mazhar ve Haci)
---	---

DEVAM EDECEK

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

Şeyh Ebu Salih Şemsüddin Muhammed el-Ekhal El-Hiyâlî (El-Kehhâl) (651-739/1338, Sincar Kazası-Hiyâl).

Büyük bir âlim olan bu zat, evvela Şam ve Halep'in büyük âlimlerinden ilim tahsil etmiş, sonra Mekke başta olmak üzere bazı ilim merkezlerini gezmiş ve kendisinden İbni Teymiyye gibi âlimler ders okumuş ve neticede Sincar'ın bir köyü olan memleketi Hiyal'e geri dönerek orada vefat etmiştir.

El-Bedr Hasan, Hasan Bedreddin (775/1373) ↓ Hüseyin El-Bû Hüseyin ↓ <table><tr><td>Câsim El-Bû Câsim</td><td>Ali Nureddin</td></tr><tr><td>↓</td><td>↓</td></tr><tr><td>Hilal</td><td>Muhammed Şemseddin</td></tr><tr><td>↓</td><td>↓</td></tr><tr><td>Ömer</td><td>Veliyyüddin</td></tr><tr><td>↓</td><td>↓</td></tr><tr><td>Nâsır</td><td>Hüsâmeddin</td></tr><tr><td></td><td>↓</td></tr><tr><td></td><td>Muhammed Derviş</td></tr><tr><td></td><td>↓</td></tr><tr><td></td><td>Zeynüddin</td></tr></table>	Câsim El-Bû Câsim	Ali Nureddin	↓	↓	Hilal	Muhammed Şemseddin	↓	↓	Ömer	Veliyyüddin	↓	↓	Nâsır	Hüsâmeddin		↓		Muhammed Derviş		↓		Zeynüddin	El-İz Hüseyin, İzzeddin Hiseyin ↓ Şeyh Nureddin Ali ↓ Şeyh Şemseddin Muhammed (4 Safer 840/1436) iki evlad ↓ Şeyh Şerefüddin ve Şeyh Bedreddin (841/1437) ↓ Muhammed Şerefüddin ↓ Ahmed ↓ Muhammed Zeynelâbidîn ↓ Ali El-Kebir ↓ Ebubekir Abdülaziz (devamı var yazmıyoruz.)	El-Hüsâm Abdülaziz Hüsâmeddin, Şam ve benzeri bölgelerdeki şeriflerin dedesidir. Buraya ilaveten Şeyh Şemseddin'in de 7 çocuk arasında olmasına rağmen elimizde ayrıntılı bilgi yoktur.	Ahmed et-Tuhr, Şerefüddin Bağdad'daki Âl-i Nakîb, Musul'daki Derâvişe ve benzeri şerif aşiretlerinin dedesidir.	Şeyh Hasan El-Ekhal ↓ Şeyh Hüseyin ↓ Şeyh Ahmed ↓ Şeyh Ebu Rağîb ↓ Şeyh Abdürrezzak ↓ Şeyh Ali Ve nihayet Şeyh Ahmed, Şeyh Yusuf, Şeyh Hüseyin, Şeyh Hasan, Cal'ut, Yusuf, Mustafa, İbrahim ve sonunda Es-Seyyid Muhammed el-Hiyâlî	Şeyh Muhammed Nureddin Ali Sâdât-ı Hiylîyyîn'in ve bu arada Bediüzzaman Hazretlerinin dedesidir. Mısır, Şam, Hama, Diyarbekir, Mardin ve Bitlis tarafında nesilleri vardır. Osmanlı Devleti Mısır'da onu Nakib'ül-Eşrâf olarak tayin eylemiştir.
Câsim El-Bû Câsim	Ali Nureddin																										
↓	↓																										
Hilal	Muhammed Şemseddin																										
↓	↓																										
Ömer	Veliyyüddin																										
↓	↓																										
Nâsır	Hüsâmeddin																										
	↓																										
	Muhammed Derviş																										
	↓																										
	Zeynüddin																										

Şeyh Nureddin Ali

↓

Şeyh Muhyiddin Abdülkadir

↓

Şeyh Şemseddin Muhammed

↓

Şeyh Muhyiddin Abdülkadir (Bazılarına göre çocuğu yoktur) ↓ Şeyh Yusuf Maalesef Safevi Hükümdarı Şah İsmail Bağdad'ahakim olunca Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin türbesini tahrip etmiş ve bu hadise üzerine evladları dağılmıştır. Bunlardan Kansu Gavri kendilerine büyük ikramlarda bulunmuş ve bir kısmı Haleb ve çevresine yerleşmiştir. Yavuz Sultan Selim Mısır'a hakim olunca Şeyh Yusuf Şam Bölgesine geri dönmüştür.	Şeyh Zeynel-Âbidîn Önemle ifade edelim ki, Bağdad Seferiyle Bağdad'ı fetheden Kanunî Sultan Süleyman, ilk iş olarak Abdülkadir Geylânî Hazretlerinin türbesini tamir edip burayı Şeyh Alâ'addin'in torunlarına teslim etmek olmuştur.	Şeyh Alâaddin Ali (785-853/1383-1449) Bu zat Hiyâl Köyünde dünyaya gelmiş; ancak Sultan Barsbay'ın Âmid seferinden dönüşünden sonra Mısır'a yerleşmiştir. O dönemde Kadirî şeyhlerinin reisidir. Annesi Fatima Bint-i Haydar'dır. Torunlarının bir kısmı Hiyâl ve çevresinde yaşamaya devam etmişlerdir.
---	---	--

BEDİÜZZAMAN'IN

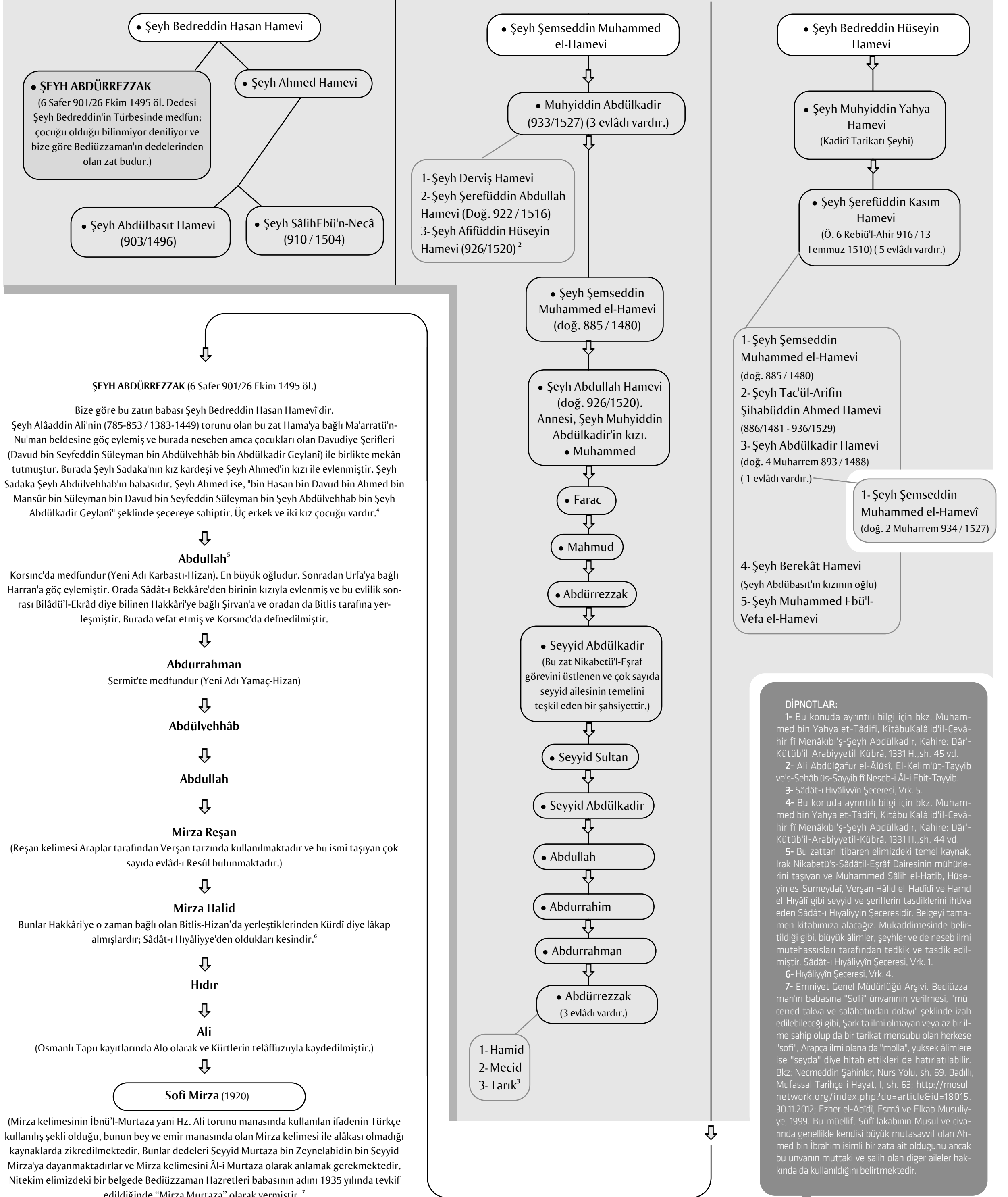
HZ. PEYGAMBER'E (ASM) KADAR UZANAN

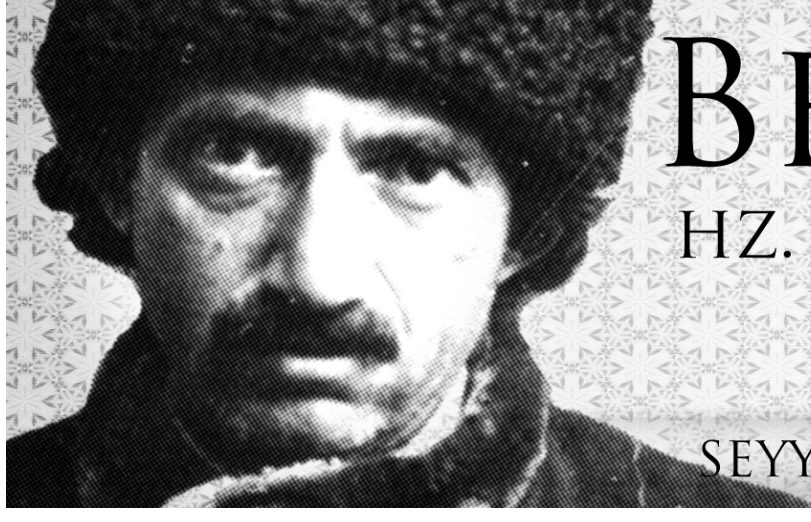
SOY AĞACI:

SEYYİD VE ŞERİF OLDUĞUNA DAİR ARŞİV BELGELERİ

5

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

Şeyh Alâaddin Ali (785-853 / 1383-1449)¹

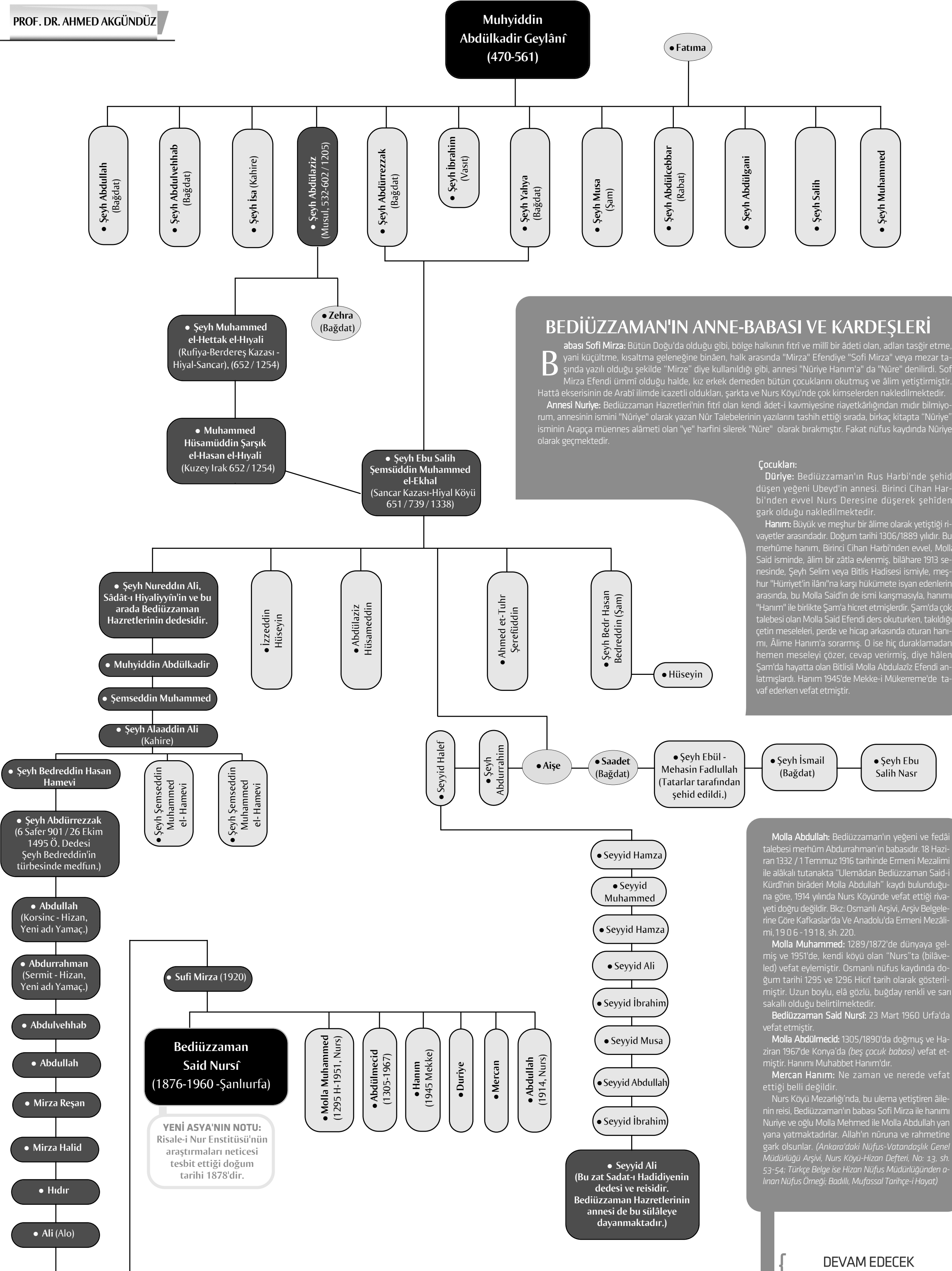

BEDİÜZZAMAN'IN HZ. PEYGAMBER'E (ASM) KADAR UZANAN SOY AĞACI:

SEYYİD VE ŞERİF OLDUĞUNA DAİR ARŞİV BELGELERİ

6

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

BEDİÜZZAMAN'IN ANNE-BABASI VE KARDEŞLERİ

Babası Sofi Mirza: Bütün Doğu'da olduğu gibi, bölge halkının fitri ve millî bir âdeti olan, adları tasğir etme, yani küçültme, kısaltma geleneğine binâen, halk arasında "Mirza" Efendiye "Sofi Mirza" veya mezar taşında yazılı olduğu şekilde "Mirze" diye kullanıldığı gibi, annesi "Nuriye Hanım'a" da "Nüre" denilirdi. Sofi Mirza Efendi ümmî olduğu halde, kız erkek demeden bütün çocuklarını okutmuş ve âlim yetiştirmiştir. Hattâ ekserisinin de Arabî ilimde icazetli oldukları, şarkta ve Nurs Köyü'nde çok kimselerden nakledilmektedir.

Annesi Nuriye: Bediüzzaman Hazretleri'nin fitri olan kendi âdet-i kavmiyesine riayetkârlığından mıdır bilmiyorum, annesinin ismini "Nuriye" olarak yazan Nûr Talebelerinin yazılarını tashih ettiği sırada, birkaç kitapta "Nuriye" isminin Arapça müennes âlâmeti olan "ye" harfini silerek "Nüre" olarak bırakmıştır. Fakat nüfus kaydında Nuriye olarak geçmektedir.

Çocukları:

Duriye: Bediüzzaman'ın Rus Harbi'nde şehid düşen yeğeni Ubeyd'in annesi. Birinci Cihan Harbi'nden evvel Nurs Deresine düşerek şehiden gark olduğu nakledilmektedir.

Hanım: Büyük ve meşhur bir âlime olarak yetiştiği rivayetler arasındadır. Doğum tarihi 1306/1889 yılıdır. Bu merhûme hanım, Birinci Cihan Harbi'nden evvel, Molla Said isminde, âlim bir zâtlâ evlenmiş, bilâhare 1913 senesinde, Şeyh Selim veya Bitlis Hadisesi ismiyle, meşhur "Hüriyet" in ilân'ına karşı hükûmete isyan edenlerin arasında, bu Molla Said'in de ismi kanışmasıyla, hanımı "Hanım" ile birlikte Şam'a hicret etmişlerdir. Şam'da çok talebesi olan Molla Said Efendi ders okuturken, takıldığı çetin meseleleri, perde ve hicap arkasında oturan hanımı, Âlime Hanım'a sorarmış. O ise hiç duraklamadan hemen meseleyi çözer, cevap verirmiş, diye hâlen Şam'da hayatta olan Bitlisli Molla Abdülaziz Efendi anlatmışlardı. Hanım 1945'de Mekke-i Mükerrreme'de ta'vaf ederken vefat etmiştir.

Molla Abdullah: Bediüzzaman'ın yeğeni ve fedâî talebesi merhûm Abdurrahman'ın babasıdır. 18 Haziran 1332 / 1 Temmuz 1916 tarihinde Ermeni Mezallimi ile alâkalı tutanakta "Ulemâdan Bediüzzaman Said-i Kürdînin birâderi Molla Abdullah" kaydı bulunduğuna göre, 1914 yılında Nurs Köyünde vefat ettiği rivayeti doğru değildir. Bkz: Osmanlı Arşivi, Arşiv Belgelerine Göre Kafkaslar'da Ve Anadolu'da Ermeni Mezallimi, 1906 - 1918, sh. 220.

Molla Muhammed: 1289/1872'de dünyaya gelmiş ve 1951'de, kendi köyü olan "Nurs"ta (bilâveled) vefat etmiştir. Osmanlı nüfus kaydında doğum tarihi 1295 ve 1296 Hicrî tarih olarak gösterilmiştir. Uzun boylu, elâ gözlü, buğday renkli ve sarı sakallı olduğu belirtilmektedir.

Bediüzzaman Said Nursî: 23 Mart 1960 Urfa'da vefat etmiştir.

Molla Abdülmeccid: 1305/1890'da doğmuş ve Haziran 1967'de Konya'da (beş çocuk babası) vefat etmiştir. Hanımı Muhabbet Hanım'dır.

Mercan Hanım: Ne zaman ve nerede vefat ettiği belli değildir.

Nurs Köyü Mezarlığı'nda, bu ülema yetiştiren âlemin reisi, Bediüzzaman'ın babası Sofi Mirza ile hanımı Nuriye ve oğlu Molla Mehmed ile Molla Abdullah yan yana yatmaktadır. Allah'ın nûruna ve rahmetine gark olsunlar. (Ankara'daki Nüfus-Vatandaşlık Genel Müdürlüğü Arşivi, Nurs Köyü-Hizan Defteri, No: 13, sh. 53-54; Türkçe Belge ise Hizan Nüfus Müdürlüğünden alınan Nüfus Örneği; Badlîl, Mufasssal Tarihçe-i Hayat)

DEVAM EDECEK

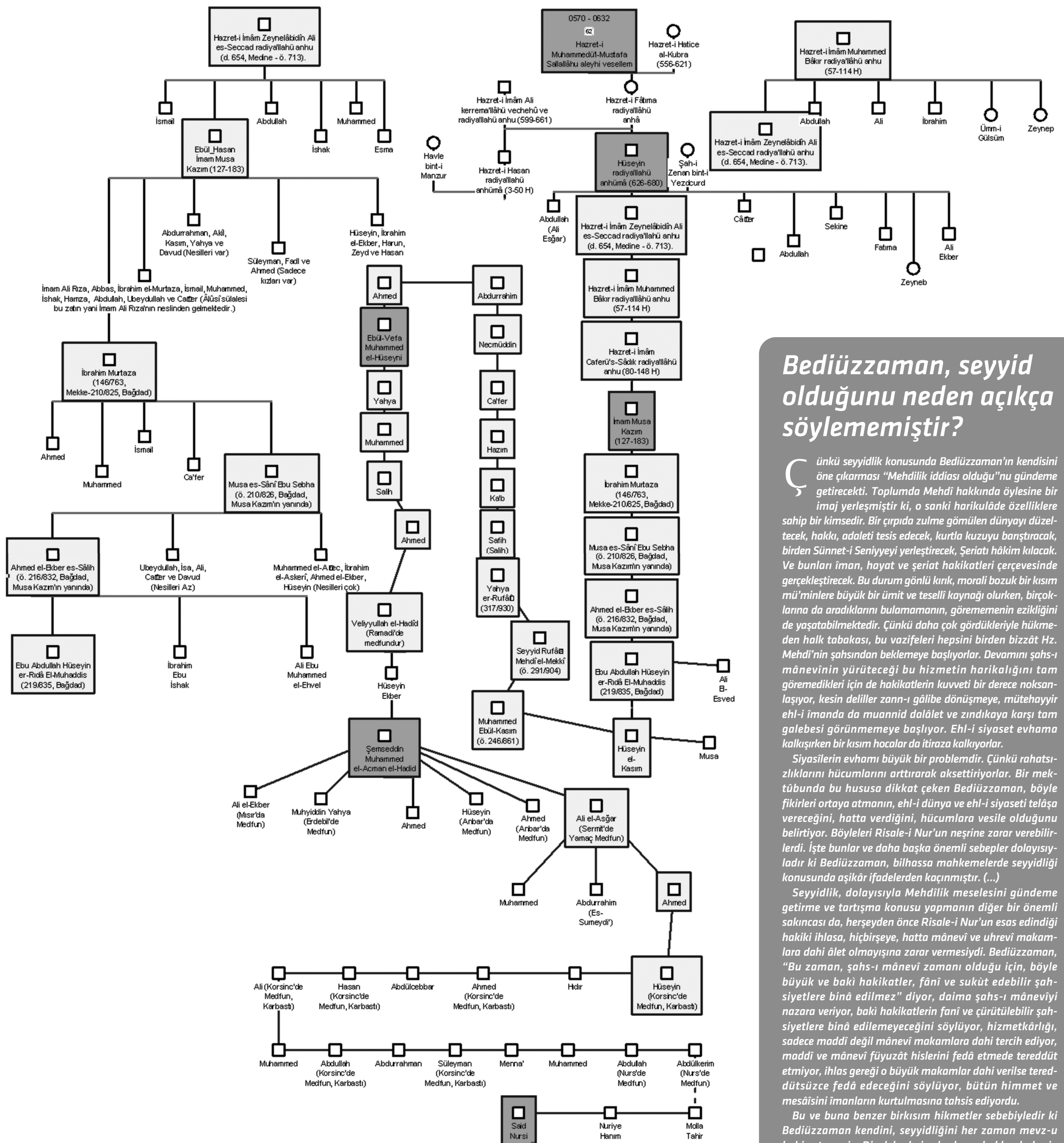

BEDİÜZZAMAN'IN HZ. PEYGAMBER'E (ASM) KADAR UZANAN SOY AĞACI:

SEYYİD VE ŞERİF OLDUĞUNA DAİR ARŞİV BELGELERİ

PROF. DR. AHMED AKGÜNDÜZ

Bediüzzaman'ın anne tarafından Hz. Hüseyin'e (ra) dayanan şeceresi

Bediüzzaman, seyyid olduğunu neden açıkça söylememiştir?

Çünkü seyyidlik konusunda Bediüzzaman'ın kendisini öne çıkarması "Mehdilik iddiası olduğu"nu gündeme getirecektir. Toplumda Mehdi hakkında öylesine bir imaj yerleşmiştir ki, o sanki harikâde özelliklere sahip bir kimsedir. Bir çırpıda zulme gömülen dünyayı düzeltecek, hakkı, adaleti tesis edecek, kurtla kuzuyu barıştıracak, birden Sünnet-i Seniyyeyi yerleştirecek, Şeriatî hâkim kılacak. Ve bunları iman, hayat ve şeriat hakikatleri çerçevesinde gerçekleştirecek. Bu durum gönlü kırık, morali bozuk bir kısım mü'minlere büyük bir ümit ve teselli kaynağı olurken, birçoklarına da aradıklarını bulamamanın, görememenin ezikliği de yaşatabilmektedir. Çünkü daha çok gördükleriyle hükmeden halk tabakası, bu vazifeleri hepsini birden bizzât Hz. Mehdi'nin şahsından beklemeye başlıyorlar. Devamını şahs-ı mânevînin yürüteceği bu hizmetin harikâliğini; tam göremedikleri için de hakikatlerin kuvveti bir derece noksanlaşıyor, kesin deliller zann-ı galibe dönüşmeye, mütehayyir ehl-i imânda da muannid dalâlet ve zındıkaya karşı tam galebesi görünümeye başlıyor. Ehl-i siyaset evhama kalkışırken bir kısım hocalar da itiraza kalkıyorlar.

Siyasilerin evhamı büyük bir problemdir. Çünkü rahatsızlıklarını hücumlarını artırarak aksettiriyorlar. Bir mektubunda bu hususa dikkat çeken Bediüzzaman, böyle fikirleri ortaya atmanın, ehl-i dünya ve ehl-i siyaseti telaşa vereceğini, hatta verdiğini, hücumlara vesile olduğunu belirtiyor. Böyleleri Risale-i Nur'un neşrine zarar verebilirlerdi. İşte bunlar ve daha başka önemli sebepler dolayısıylardır ki Bediüzzaman, bilhassa mahkemelerde seyyidliği konusunda aşikâr ifadelerden kaçınımıştır. (...)

Seyyidlik, dolayısıyla Mehdîlik meselesini gündeme getirme ve tartışma konusu yapmanın diğer bir önemli sakıncası da, herşeyden önce Risale-i Nur'un esas edindiği hakiki ihlasa, hiçbirşeye, hatta mânevî ve uhrevî makamlara dahi âlet olmayışına zarar vermesiydi. Bedüzzaman, "Bu zaman, şahs-ı mânevîye zamanı olduğu için, böyle büyük ve baki hakikatler, fânî ve sukût edebilir şahsiyetlere binâ edilmmez" diyor, daima şahs-ı mânevîyi nazara veriyor, baki hakikatlerin fânî ve çürütülebilir şahsiyetlere binâ edilemeyeceğini söylüyor, hizmetkârlığı, sadece maddî değil mânevî makamlara dahi tercih ediyor, maddî ve mânevî füyûzât hislerini fedâ etmede tereddüt etmiyor, ihlas gereği o büyük makamlar dahi verilse tereddütsüzce fedâ edeceğini söylüyor, bütün himmet ve mesâisini imanların kurtulmasına tahsis ediyordu.

Bu ve buna benzer bir kısım hikmetler sebebiyledir ki Bediüzzaman kendini, seyyidliğini her zaman mevzu bahis etmemiş, Risalelerde ise bu konu hakkında kesin ifade kullanmamıştır...

-SON-

Ayrıntılı bilgi ve belgeler için bkz:
Bediüzzaman'ın Hz. Peygamber'e
Kadar Uzanan Soy Ağacı,
Prof. Dr. Ahmed Akgündüz - 2012